

Regeringens proposition

2001/02:168

Tillämpning av EG-förordningen om
gränsöverskridande betalningar i euro

Prop.
2001/02:168

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 14 mars 2002

Göran Persson

Bosse Ringholm
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2560/2001 av den 19 december 2001 om gränsöverskridande betalningar i euro skall tillämpas även på gränsöverskridande betalningar i svenska kronor. Det föreslås att bestämmelser om detta tas in i en ny lag.

EG-förordningen innehåller bestämmelser om att de avgifter, som banker och andra institut tar ut för gränsöverskridande betalningar i euro, skall vara desamma som de avgifter som tas ut för motsvarande betalningar inom ett och samma land. I förordningen ges medlemsstater med annan valuta än euro möjlighet att låta den egna valutan omfattas av förordningen.

Genom den föreslagna lagen kommer även svenska kronor att omfattas av förordningen. En betalningsöverföring i svenska kronor som görs till ett annat land inom EU får därmed inte kosta mer än motsvarande betalningsöverföring i svenska kronor inom Sverige. Detta kommer att gynna den svenska integreringen i EU.

Förordningen innehåller också bestämmelser som skall göra det lättare för kunderna att jämföra de olika avgifter som tas ut för gränsöverskridande och inhemska betalningar.

Förordningen tillämpas fr.o.m. den 1 juli 2002 på elektroniska transaktioner, dvs. främst kortbetalningar och uttag från uttagsautomater. För gränsöverskridande pengaöverföringar som utförs via institut skall den gälla senast fr.o.m. den 1 juli 2003. Till att börja med gäller förordningen betalningar på upp till 12 500 euro, men fr.o.m. den 1 januari 2006 höjs beloppet till 50 000 euro.

Det föreslås att lagen skall träda i kraft den 1 juli 2002.

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Lagtext	4
2.1	Förslag till lag om tillämpning av EG-förordningen om gränsöverskridande betalningar i euro	4
3	Ärendet och dess beredning.....	5
4	EG-förordningen om gränsöverskridande betalningar i euro	6
4.1	Bakgrund	6
4.2	Närmare om förordningens innehåll	6
4.3	Tillämpning av förordningen på betalningsöverföringar i svenska kronor	7
4.4	Sanktioner.....	12
4.5	Lagtekniska frågor.....	13
4.6	Ikraftträdande	14
5	Ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för små företag.....	15
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2560/2001	16
Bilaga 2	Remissinstanser som yttrat sig över Promemoria om tillämpning av EG-förordningen om gränsöverskridande betalningar i euro	20
Bilaga 3	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 mars 2002.....	21
Bilaga 4	Rättsdatablad.....	22

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2001/02:168

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om tillämpning av EG-förordningen om gränsöverskridande betalningar i euro.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om tillämpning av EG-förordningen om gränsöverskridande betalningar i euro

Härigenom föreskrivs att Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2560/2001 av den 19 december 2001 om gränsöverskridande betalningar i euro¹ skall tillämpas även på gränsöverskridande betalningar i svenska kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2002.

¹ EGT L 344, 28.12.2001 s. 0013-0016 (Celex 301R2560).

Den 19 december 2001 antog Europaparlamentet och rådet förordningen (EG) nr 2560/2001 om gränsöverskridande betalningar i euro, *bilaga 1*. EG-förordningen har föregåtts av en rad olika åtgärder som Europeiska kommissionen vidtagit ända sedan början av 1990-talet för att åstadkomma förbättringar när det gäller gränsöverskridande betalningar. Förordningen trädde i kraft vid årsskiftet 2001/2002. Den är därmed direkt tillämplig i Sverige. Förordningens bestämmelser om uttag av avgifter för gränsöverskridande betalningar börjar emellertid gälla först fr.o.m. den 1 juli 2002 och avser då endast gränsöverskridande elektroniska betalningstransaktioner (t.ex. kortbetalningar och bankomat-uttag). Senast fr.o.m. den 1 juli 2003 skall även pengaöverföringar via institut omfattas. Inledningsvis gäller förordningen gränsöverskridande betalningar upp till 12 500 euro. Från och med år 2006 gäller förordningen betalningar upp till högst 50 000 euro.

I förordningen ges en möjlighet för de medlemsstater som har annan valuta än euron att tillämpa densamma även på gränsöverskridande betalningar i den egna valutan. Medlemsstaten skall underrätta kommissionen om sitt beslut att låta den inhemska valutan omfattas av förordningen. Den utvidgade förordningen blir därefter tillämplig två veckor efter det att underrättelsen offentliggjorts i Europeiska gemenskapernas gemensamma tidning (EGT).

I en promemoria, som utarbetats inom Finansdepartementet, behandlas frågan om utnyttjande av den möjlighet som ges i förordningen att tillämpa dess bestämmelser på gränsöverskridande betalningar i svenska kronor. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över de remissinstanser som yttrat sig finns i *bilaga 2*. Remissyttrandena finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (dnr Fi2002/552).

Genom den föreslagna lagen blir EG-förordningen om gränsöverskridande betalningar i euro tillämplig även på betalningsöverföringar i svenska kronor. Lagförslaget innehåller endast en bestämmelse om detta. Frågan är av så enkel beskaffenhet att *Lagrådets* hörande skulle sakna betydelse. Lagrådets yttrande över förslaget har därför inte inhämtats.

4 EG-förordningen om gränsöverskridande betalningar i euro

4.1 Bakgrund

År 1997 antogs ett direktiv (95/7/EG) om gränsöverskridande betalningar. I direktivet finns bestämmelser för institut som utför betalningsöverföringar att lämna information till kunderna och om inom vilken tid en betalningsöverföring skall vara genomförd. Det innehåller också bestämmelser om förbud mot att det görs avdrag för kostnader för överföringen hos betalningsmottagaren. Direktivet har genomförts i svensk rätt genom lagen (1999:268) om betalningsöverföringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (prop. 1998/99:53, bet. 1998/99:FiU19, rskr. 1998/99:194).

Direktivet om gränsöverskridande betalningar syftade till att förbättra tjänsterna avseende gränsöverskridande överföringar och framför allt att göra dem effektivare. Målet var att göra det möjligt för konsumenterna samt små och medelstora företag att snabbt, tillförlitligt och till låg kostnad göra betalningar mellan medlemsstaterna. I direktivet finns emellertid inga bestämmelser om nivån på avgifterna för betalningsöverföringar mellan medlemsstaterna.

I en undersökning beträffande bl.a. bankers uttag av avgifter för gränsöverskridande betalningar, som kommissionen genomförde i mars 2001 och som presenterades i september samma år, kom det fram att konsumenterna inte får tillräcklig information om vad överföringarna kostar och att gränsöverskridande överföringar fortfarande är dyra jämfört med inhemska transaktioner. Av 1 480 överföringar om vardera 100 euro som gjordes inom unionen var medelavgiften 24,09 euro. Medelavgiften som togs ut av svenska banker uppgick till 27,20 euro för att sända 100 euro till andra medlemsstater.

EG-förordningen om gränsöverskridande betalningar i euro innehåller bestämmelser som syftar till att få ned de avgifter som tas ut för gränsöverskridande betalningar i euro till samma nivå som avgifterna för betalningar inom en medlemsstat. Tanken är vidare att förbättra den inre marknadens funktion genom att uppmuntra de tekniska operatörerna på marknaden att skapa den infrastruktur, de standarder och de affärsavtal som krävs för att det gemensamma betalningsområdet skall fungera smidigt.

4.2 Närmare om förordningens innehåll

EG-förordningen gäller gränsöverskridande betalningar i euro. I artikel 1 anges syftet att säkerställa att avgifterna för gränsöverskridande betalningar i euro är desamma som avgifterna för sådana betalningar som görs inom en medlemsstat. Bestämmelserna riktar sig till banker och andra institut som i sin affärsverksamhet utför gränsöverskridande betalningar. Det framgår av artikel 1 att förordningen inte gäller betalningar som institut sinsemellan utför för egen räkning. Definitioner av de olika betalningstransaktionerna finns i artikel 2.

Artikel 3 innehåller principen om lika avgifter. De avgifter som ett institut tar ut för gränsöverskridande betalningar i euro skall vara desamma som de avgifter som samma institut tar ut för motsvarande betalningar i euro inom den medlemsstat där det är beläget. Institutet kan ta ut särskild avgift för att växla valutor till och från euro.

Förordningens bestämmelser om avgiftsuttaget gäller fr.o.m. den 1 juli 2002 för elektroniska transaktioner, dvs. främst kortbetalningar och uttag från uttagsautomater. För gränsöverskridande pengaöverföringar som utförs via institut i en medlemsstat till ett institut i en annan medlemsstat skall bestämmelserna om avgiftsuttag gälla senast den 1 juli 2003. Till att börja med gäller förordningen på betalningar upp till 12 500 euro, men fr.o.m. den 1 januari 2006 höjs gränsen till 50 000 euro.

Enligt artikel 4 skall varje institut ge sina kunder skriftlig och lättförstådd förhandsinformation om vilka avgifter som tas ut för gränsöverskridande betalningar och för betalningar som utförs inom den medlemsstat där institutet är beläget. Information skall också lämnas om växlingsavgifter.

Vidare finns i artikel 5 bestämmelser om användningen av kundens internationella bankkontonummer, s.k. IBAN-nummer och institutets bankidentifieringskod, s.k. BIC-nummer.

Genom artikel 6 tas de nationella rapporteringskrav bort som finns för de gränsöverskridande betalningar som omfattas av förordningen. Detsamma gäller nationella minimikrav beträffande uppgifter om mottagaren som utgör hinder för att betalningar utförs automatiskt.

Artikel 7 föreskriver att efterlevnaden av förordningen skall säkerställas genom påföljder.

I artikel 8 finns en översynsklausul. En rapport med eventuella förslag till ändringar skall läggas fram av kommissionen senast den 1 juli 2004.

I artikel 9 slutligen, ges de medlemsstater som inte har euron som valuta möjlighet att besluta att den egna valutan skall omfattas av förordningen.

4.3 Tillämpning av förordningen på betalningsöverföringar i svenska kronor

Regeringens förslag: Bestämmelserna i EG-förordningen om gränsöverskridande betalningar i euro skall tillämpas även på motsvarande betalningar i svenska kronor.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker eller framför inga invändningar mot promemorians förslag. Några remissinstanser avstyrker dock förslaget. Dessa är *Riksbanken*, *Svenska Bankföreningen*, *Svenska Fondhandlareföreningen* (som instämmer i Bankföreningens yttrande) och *Visa Sweden* som menar att lagen inte bör införas.

Riksbanken, *Bankföreningen* och *Visa Sweden* hävdar att förslaget riskerar att leda till prishöjningar på inhemska betalningstransaktioner eller till ett försämrat utbud av gränsöverskridande betalningar. De menar vidare att det finns risk för att en övervältring av kostnaderna sker och att

dessa i stället tas ut någon annanstans. *Bankföreningen* ser också risk för konkurrensnackdelar för svenska banker. Oron för prishöjningar delas av *Konkurrensverket*, som annars tillstyrker förslaget, och av *Finansinspektionen*.

När det gäller tolkningen av valmöjligheten och valet av jämförelsevaluta har flera remissinstanser invändningar mot promemorians förslag. *Riksbanken* och *Bankföreningen* menar att den oklarhet som råder kring tolkningen av EG-förordningen, särskilt när det gäller vilken valuta en gränsöverskridande betalning i euro skall jämföras med, skapar ovisshet och problem för banker och andra som skall tillämpa lagen. Promemorians tolkning i denna del ifrågasätts även av *Riksgäldskontoret* som annars är positivt till och tillstyrker förslaget.

Även *Finansinspektionen*, som varken tillstyrker eller avstyrker förslaget, är kritisk på denna punkt. Inspektionen anför att osäkerheten i fråga om jämförelseobjekt, både vad gäller gränsöverskridande betalningar i svenska kronor och i euro, kan medföra problem vid tillsynen av institutens efterlevnad av lagen.

Bankföreningen och *Finansinspektionen* påpekar slutligen att det är oklart vad som kommer att gälla vid gränsöverskridande betalningar i svenska kronor som görs i andra medlemsstater.

Bakgrund: En EG-förordning är bindande i sin helhet och direkt tillämplig i varje medlemsstat (artikel 249 i EG-fördraget). EG-domstolen har slagit fast att förordningar inte får införlivas i nationell rätt eftersom detta skulle kunna skapa tvivel om deras ursprung och rättsliga effekt (se prop. 1994/95:19 del 1 s. 524 f). Förordningen, såvitt den endast avser betalningsöverföringar i euro, kräver därför inga ytterligare åtgärder från svensk sida (se även vad som sägs nedan i avsnitt 4.4 om sanktioner).

I förordningen ges en möjlighet som innebär att de medlemsstater som inte infört euron kan låta sin valuta omfattas av förordningen. Förordningen skall, enligt artikel 9, tillämpas på gränsöverskridande betalningar som utförs i en annan medlemsstats valuta från och med den tidpunkt då denna meddelar kommissionen sitt beslut att låta sin valuta omfattas av förordningen.

Skälen för regeringens förslag

Valmöjligheten enligt artikel 9

EG-förordningen syftar till att underlätta den inre marknadens funktion. Det framhålls att betalningarna inom detta område underlättas genom att euron införs. Bestämmelserna i förordningen förväntas också medföra att förtroendet för euron stärks. Sverige tillhör inte de medlemsstater i vilka euron infördes den 1 januari 2002. För svensk del kan därför antas att åtminstone inhemska betalningar även i fortsättningen, till helt dominerande del, kommer att ske i svenska kronor. Det var för att säkerställa en bättre fungerande inre marknad även med avseende på andra valutor än euron som möjligheten infördes i artikel 9, att utvidga tillämpningen av förordningen till att omfatta gränsöverskridande betalningar som görs i en annan medlemsstats valuta.

Några remissinstanser har pekat på risker för vissa negativa effekter om förordningen tillämpas även på gränsöverskridande betalningar i svenska kronor. Bland andra *Riksbanken*, som annars ser positivt på åtgärder som främjar utvecklingen av ett effektivt betalningssystem för såväl inhemska som gränsöverskridande betalningar, befarar att förslaget kan leda till prishöjningar på inhemska betalningar.

Förordningen utgör en form av prisreglering som gäller för alla banker inom unionen. Det kan inte uteslutas att en sådan prisreglering som nu är fråga om medför vissa kostnadsmässiga snedfördelningar och därmed konkurrensskillnader beroende på bl.a. storleken av olika bankers gränsöverskridande betalningar. Detta måste emellertid vägas mot det särskilda syftet med regleringen nämligen att bidra till den inre marknadens funktion och ökad konkurrens. Företag och hushåll skall inte uppleva gränsöverskridande betalningar som ett kostnadsmässigt hinder.

De risker som framförts måste framför allt ses i relation till den mycket marginella betalningstrafiken över gränserna jämfört med volymen inhemska betalningar. *Bankföreningen* uppger att mindre än en procent av alla betalningar som initieras i Sverige är gränsöverskridande. Av dessa utgör transaktioner i svenska kronor bara en mindre del. I den utsträckning en eventuell kostnadsövertäring kan ske, beroende på bl.a. marknadsförutsättningarna, bör den i konsekvens härmed trots allt bli marginell för den enskilde kunden. Farhågorna att förordningen skulle vara en faktor som väsentligt minskade intresset för priskonkurrens på marknaden för inhemska betalningar jämfört med i dag måste också ses mot bakgrund av att priskonkurrensen på den svenska bankmarknaden, enligt olika undersökningar, hittills inte varit särskilt uttalad. Här kan framhållas att Finansinspektionen har regeringens uppdrag att under innevarande år granska bankernas rutiner för betalningsöverföringar inom Sverige och EES inklusive tidsåtgång och avgifter.

Regeringen anser mot denna bakgrund, att de skäl som anförts mot en tillämpning av förordningen på svenska kronan inte är av sådan karaktär att Sverige bör avstå från att utnyttja möjligheten. Regeringen anser således att den svenska kronan bör omfattas av förordningen. Detta gynnar den svenska integrationen i EU. Det sätter vidare press på de svenska bankerna att utveckla konkurrenskraftiga betalningsfunktioner. Framför allt konsumenter och mindre företag bedöms kunna dra fördel av att svenska kronan omfattas av förordningen. Även om valmöjligheten bara omfattar medlemsstatens egen valuta, får det förutsättas att svenska banker, i kundernas intresse, kommer att tillämpa principen om samma avgift på alla valutor inom EU, dvs. även på danska kronor och brittiska pund.

Tillämpningen av artikel 3 i förordningen

Genom att låta den svenska kronan omfattas av EG-förordningen blir bl.a. bestämmelserna i artikel 3 om avgiftsuttaget tillämpliga även på gränsöverskridande betalningar i svenska kronor. I artikel 3 föreskrivs att de avgifter som ett institut tar ut för gränsöverskridande elektroniska betalningar resp. överföringar i euro skall vara desamma som de avgifter som samma institut tar ut för motsvarande betalningar inom den

Jämförelsevaluta vid gränsöverskridande betalningar i svenska kronor

Enligt ordalydelsen i artikel 9 får förordningen tillämpas på gränsöverskridande betalningar som utförs i en annan medlemsstats valuta.

Mot bakgrund av syftet med förordningen att se till att avgifterna för gränsöverskridande betalningar i euro skall vara desamma som för betalningar i euro som görs inom en medlemsstat, framstår det som den enda rimliga tolkningen att vad som enligt förordningen gäller euro i stället genomgående skall läsas som svenska kronor när det är fråga om gränsöverskridande betalningar i svenska kronor. Det handlar ju om en möjlighet att utöver tillämpningen på betalningar i euro, tillämpa bestämmelserna på motsvarande sätt i fråga om transaktioner i svenska kronor. För att en jämförelse över huvud taget skall kunna bli relevant ur svenska kunders perspektiv bör det vara fråga om den valuta som transaktioner normalt utförs i här i landet. Enligt regeringens bedömning kan någon annan tolkning inte vara avsedd. Det betyder att en gränsöverskridande betalning i svenska kronor inte får kosta mer än en motsvarande inhemsk betalning i svenska kronor. När det gäller förordningens räckvidd och tillämplighet på gränsöverskridande betalningar i svenska kronor som utförs från andra medlemsstater är det inte en fråga som Sverige bestämmer över.

Jämförelsevaluta vid gränsöverskridande betalningar i euro

Flera remissinstanser har invänt mot promemorians tolkning att även en gränsöverskridande betalning i euro skall jämföras med en inhemsk betalning i svenska kronor. De påpekar att en sådan jämförelse strider mot ordalydelsen i förordningen och menar även att tolkningsuttalandena görs i strid med vad som i tidigare lagstiftningssammanhang angetts som möjligt utrymme för uttalanden om hur regler i EG-rätten skall tolkas. Remissinstanserna hänvisar till de i promemorian refererade motivuttalanden som gjordes i samband Sveriges anslutning till unionen (prop. 1994/95:19 del 1 s. 529).

I förordningens artikel 1 sägs att syftet med bestämmelserna i förordningen är att säkerställa att avgifterna för gränsöverskridande betalningar i euro skall vara desamma som för betalningar i euro som görs inom en medlemsstat. I artikel 3 preciseras närmare från vilken tidpunkt och för vilka belopp i euro som avgifterna skall vara desamma som de instituten tar ut för motsvarande betalningar i euro inom den medlemsstat där institutet är beläget. I promemorian hänvisas bl.a. till underhandskontakter med tjänstemän på kommissionen som uppgett att de medlemsstater som kan utnyttja valmöjligheten i artikel 9 även har frihet att välja jämförelseobjekt och att det sagts att varje land endast kan ha en valuta som jämförelseobjekt för inhemska betalningar vare sig det gäller gränsöverskridande betalningar i euro eller i den egna valutan. Förordningen i sig innehåller emellertid inte några bestämmelser som ger uttryck för en sådan princip.

Regeringen håller med om att försiktighet bör iakttas med uttalanden om hur den ifrågavarande förordningen skall tolkas. Detta är särskilt angeläget i detta fall med tanke på den osäkerhet som annars kan uppstå för banker och andra institut vid tillämpning av förordningen. Osäkerhet i fråga om förordningens innebörd kan också komma att medföra problem för Finansinspektionen vid tillsynen över institutens efterlevnad av förordningens bestämmelser. Detta sammantaget gör att regeringen försiktigtvis avstår från uttalanden som strider mot förordningens ordalydelse och som inte vinner tillräckligt stöd av andra fakta.

När det gäller förordningens tillämpning på eurobetalningar kan det av förklarliga skäl finnas bristande underlag för att göra jämförelser med inhemska betalningar i euro. Det får emellertid förutsättas att bankerna vid sina prisjämförelser i sådana fall även tar som utgångspunkt vad en motsvarande inhemsk kronbetalning kostar. För ett sådant förhållningssätt talar också det grundläggande syftet med förordningen, nämligen att avgifterna för gränsöverskridande betalningar inte skall vara högre än för inhemska betalningar.

Finansinspektionen har som ett led i det ovan nämnda uppdraget från regeringen lämnat en rapport som bl.a. visar vilka avgifter som tas ut vid vissa typer av transaktioner (Finansinspektionens rapport 2002:2). Enligt rapporten kostar en betalningsöverföring inom Sverige, som görs över disk på ett bankkontor, mellan 0 och 50 kronor. En betalningsöverföring till ett annat land inom EES i det landets valuta kostar mellan 0 och 300 kronor. Variationerna när det gäller gränsöverskridande betalningar är således stora inte bara mellan de fem stora banker som ingått i kartläggningen utan även mellan kontor i samma bank. Några uppgifter om vad en betalningsöverföring i euro inom landet kostar ingår inte i rapporten.

Det finns anledning för Finansinspektionen att vara särskilt observant på hur bankerna tillämpar förordningens bestämmelser om avgiftsuttag och information. Inom det särskilda uppdrag som inspektionen har från regeringen ryms även att granska avgifterna för andra former av betalningsöverföringar som kortbetalningar och uttag i uttagsautomater, såväl inom Sverige som EES. Att så sker är särskilt angeläget mot bakgrund av att förordningens bestämmelser om avgiftsuttag för dessa typer av gränsöverskridande betalningar börjar gälla redan den 1 juli 2002.

Informationsbestämmelserna m.m.

Förordningen innehåller bestämmelser som skall göra det lättare för kunderna att jämföra avgifterna för gränsöverskridande och inhemska betalningar. Enligt artikel 4 skall instituten ge kunderna förhandsinformation om vilka avgifter som tas ut för gränsöverskridande betalningar i euro och för inhemska betalningsöverföringar. Några tolkningsproblem vid tillämpning av denna bestämmelse på betalningar i svenska kronor torde inte uppstå.

EG-förordningens bestämmelser om information förväntas bidra till förbättrad information till kunderna. I den nämnda undersökning som Finansinspektionen nyligen presenterade ingår även en kartläggning av bankers informationsgivning. I rapporten konstateras att bankerna inte lämnar den information som i dag krävs enligt lagen om betalningsöverföringar inom EES och att den information som lämnas

avseende avgifter för utländska överföringar i många fall är oklar eller felaktig. Prop. 2001/02:168

Bestämmelserna om information om valutaväxlingsavgifter i artikel 4 har tillkommit på grund av att förordningen är tillämplig även för de medlemsstater som inte har infört euron. Inte heller informationsbestämmelserna i artikel 5, som rör IBAN- och BIC-nummer torde innebära några svårigheter att tillämpa på svenska krontransaktioner. Inte heller övriga bestämmelser i förordningen bedöms medföra några problem att tillämpa på gränsöverskridande betalningar i svenska kronor.

4.4 Sanktioner

Regeringens bedömning: Det finns redan tillräckliga påföljder för att säkerställa efterlevnaden av förordningen.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna har inga synpunkter i denna del.

Bakgrund: En EG-förordning är som nämnts bindande i sin helhet och direkt tillämplig i varje medlemsstat. Den får därför inte införlivas i nationell rätt. Trots det kan en förordning föranleda att svenska föreskrifter på olika konstitutionella nivåer måste meddelas. Till exempel kan en förordning förutsätta att straffsanktioner för överträdelse av bestämmelser i förordningen måste införas i svensk lagstiftning. Detta kan framgå antingen av själva förordningstexten eller vara en följd av samarbetsförpliktelsen i artikel 10 i EG-fördraget (prop. 1994/95:19 Del 1 s. 524f).

I artikel 7 i förordningen om gränsöverskridande betalningar i euro överlämnas åt medlemsstaterna att se till att bestämmelserna i förordningen följs genom effektiva, proportionella och avskräckande påföljder. Det är därmed upp till de enskilda medlemsstaterna att själva bestämma vilka påföljder som skall finnas.

Skälen för regeringens bedömning: De krav som förordningen ställer på banker och andra institut som utför betalningsöverföringar är att avgiften som tas ut för en gränsöverskridande överföring skall vara samma som för motsvarande inhemska betalningsöverföring (artikel 3). Varje institut skall ge sina kunder skriftlig och lättförstådd förhandsinformation om de avgifter som tas ut för såväl gränsöverskridande betalningar som för inhemska betalningar (artikel 4). Information skall också lämnas om växlingsavgifter, både sådana som institutet avser att ta ut och som tagits ut (artikel 4) samt eventuella extra avgifter om kunden inte lämnar uppgift om s.k. IBAN-nummer och BIC-kod (artikel 5).

När det först gäller frågan om möjligheten att ingripa mot de institut som utför gränsöverskridande betalningar måste skiljas mellan å ena sidan banker och andra institut som står under tillsyn av Finansinspektionen och å andra sidan sådana institut – och fysiska personer – som inte gör det. I motiven till lagen om betalningsöverföringar inom EES finns beskrivet vilka medel som inspektionen har för

att ingripa mot en bank som överträder bestämmelser som rör bankens verksamhet (prop. 1998/99:53 s. 31 och 32).

I likhet med direktivet om gränsöverskridande betalningar utgår förordningen från att sådana betalningar kan utföras även av andra institut än banker och liknande som står under tillsyn. Enligt definitionen i artikel 2 kan det vara fysisk eller juridisk person som i sin affärsverksamhet utför gränsöverskridande betalningar. Den bedömning som gjorts i de nämnda förarbetena till lagen om betalningsöverföringar inom EES, föranleder att det inte heller för att uppfylla förordningens krav på påföljder bör införas några nya påföljder för dessa institut (se prop. 1998/99:53 s. 32).

Vad därefter gäller efterlevnaden av förordningens krav på information finns även där en beskrivning i förarbetena till nämnda lag av vilka regler som gäller (se prop. s. 32 och 33). Marknadsföringslagen (1995:450) är tillämplig på den information enligt EG-förordningen som de som utför gränsöverskridande betalningar skall lämna i sin marknadsföring. Någon särskild hänvisning till marknadsföringslagen är inte nödvändig att ta in i den lag som föreslås nedan. Några särskilda bestämmelser om påföljder beträffande överträdelse av informationsskyldigheten, utöver vad som gäller enligt marknadsföringslagen, bör inte införas.

4.5 Lagtekniska frågor

Regeringens förslag: Det skall införas en ny lag som skall betecknas lag om tillämpning av EG-förordningen om gränsöverskridande betalningar i euro.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser kommenterar inte förslaget i denna del. *Företagarnas Riksorganisation* påpekar att lagens namn kan uppfattas som att lagen endast omfattar betalningar i euro, och inte kronor.

Skälen för regeringens förslag: Lagen om betalningsöverföringar inom EES bygger som nämnts på direktivet om gränsöverskridande betalningar. Lagen innehåller regler om inom vilken tid en betalningsöverföring skall vara genomförd och information till kunderna. Lagen innehåller också bestämmelser om mottagaravgifter. Däremot finns inga bestämmelser om nivån på avgifterna. Avgiftsnivån regleras emellertid i EG-förordningen om gränsöverskridande betalningar i euro. Det skulle kunna ha varit en lämplig ordning att ta in bestämmelser om avgiftsnivån i lagen om betalningsöverföringar inom EES. Det finns emellertid flera skäl som talar mot det.

Lagen om betalningsöverföringar inom EES reglerar bara delvis samma transaktioner som förordningen om gränsöverskridande betalningar i euro, dvs. när en fysisk eller juridisk person gör en betalningsöverföring från Sverige till en fysisk eller juridisk person i en annan stat inom EES. Den nämnda lagen gäller till skillnad från förordningen inte gränsöverskridande elektroniska betalningar, dvs. betalningar med kreditkort eller betalkort och inte heller på uttag med s.k. bankomat kort. Lagen innehåller bestämmelser till skydd för

konsumenter om t.ex. rätt till ersättning när en betalningsöverföring inte har genomförts. Några sådana regler finns inte i förordningen. Det är för närvarande inte heller klart om EES-staterna kommer att ansluta sig till förordningen.

Skillnaderna i fråga om tillämpningsområde och uppbyggnad talar för att bestämmelserna om att förordningen skall tillämpas på svenska kronor bör tas in i en ny lag.

Det är lämpligt att det framgår av lagens rubrik att det är fråga om tillämpning av en EG-förordning och att lagen inte innehåller några materiella bestämmelser. *Företagarnas Riksorganisation* har påpekat att det inte framgår av lagens namn att förordningen är tillämplig även på svenska kronor. Regeringen menar dock att ett sådant tillägg skulle göra lagens beteckning onödigt lång och komplicerad. Det är vidare önskvärt att undvika sammanblandning med den ovan nämnda lagen om betalningsöverföringar inom EES. Lagen bör därför benämnas lagen om tillämpning av EG-förordningen om gränsöverskridande betalningar i euro.

4.6 Ikraftträdande

Av EG-förordningen framgår att bestämmelserna i den skall tillämpas fr.o.m. den 1 juli 2002 såvitt gäller gränsöverskridande elektroniska betalningstransaktioner och senast fr.o.m. den 1 juli 2003 såvitt gäller betalningsöverföringar via institut i två medlemsstater, i båda fallen upp till 12 500 euro. Från och med den 1 januari 2006 höjs beloppsgränsen till 50 000 euro.

Artikel 9 i förordningen innebär att förordningen blir tillämplig på betalningsöverföringar i svenska kronor två veckor från det att Sverige underrättat kommissionen och underrättelsen offentliggjorts i EGT. För det fall underrättelsen inte har offentliggjorts i EGT två veckor före den 1 juli 2002 blir det alltså då, och inte när denna lag träder i kraft, som bestämmelserna i förordningen blir tillämpliga på gränsöverskridande betalningar i svenska kronor.

5 Ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för små företag

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget bedöms inte medföra några ökade tillsynskostnader för Finansinspektionen. I regleringsbrevet för år 2002 har inspektionen fått i uppdrag, bl.a. med anledning av den nu aktuella EG-förordningen, att se över bankernas rutiner, float, avgifter och information för betalningsöverföringar inom Sverige och EES-området. Inspektionen skall ge en lägesbeskrivning av bankernas insatser för att minimera tidsåtgången och avgiftssättningen, analysera behovet av särskilda insatser inom området och lämna förslag till sådana åtgärder om det behövs. Uppdraget skall redovisas vid fyra tillfällen. Den 28 februari 2002 lämnade inspektionen sin första rapport (Finansinspektionens rapport 2002:2). Mot bakgrund av de slutsatser som redovisas i denna rapport och den fortsatta granskningen bör eventuella ekonomiska konsekvenser i första hand finansieras inom utgiftsområdets ekonomiska ram.

Konsekvenser för små företag

Tillämpningen av EG-förordningen även på svenska kronor förutses innebära att det blir billigare för små företag att göra gränsöverskridande betalningar, både i euro och svenska kronor.

Bestämmelserna skall tillämpas lika för stora och små banker samt andra institut som utför gränsöverskridande betalningar. Regleringen bedöms inte medföra några särskilda konsekvenser för de minsta av dessa företag. I vilken utsträckning gränsöverskridande betalningar utförs av mindre banker är inte kartlagt. Som redogjorts för i avsnitt 4.3 utgör gränsöverskridande betalningar i svenska kronor endast mindre än en halv procent av alla betalningar som görs i Sverige. Eventuella negativa effekter för de små bankerna bedöms därför endast bli marginella. I den mån särskilda åtgärder för ökad information till kunder om avgifter m.m. behöver vidtas även hos mindre banker får detta snarare anses som en konsekvens av den åtgärdsplan som Finansinspektionen avser att avkräva de stora banker, som ingått i den undersökning som inspektionen nyligen företagit (se Finansinspektionens rapport 2002:2). Dessutom innebär förordningen ofrånkomligen att informationsinsatser måste göras beträffande gränsöverskridande betalningar i euro. Det bör därför inte innebära så stora extra insatser att göra samma sak beträffande gränsöverskridande betalningar i svenska kronor (se närmare avsnitt 4.3).

En redogörelse för regeringens bedömning i fråga om efterlevnad av reglerna finns i avsnitt 4.4.

Slutligen bedöms, som tidigare nämnts, tillämpningen av förordningen på svenska kronor, som vissa remissinsatser befarar, inte bidra till minskad konkurrens på bankmarknaden.

Remissinstanser som yttrat sig över Promemoria om tillämpning av EG-förordningen om gränsöverskridande betalningar i euro

Prop. 2001/02:168
Bilaga 2

Sveriges riksbank, Marknadsdomstolen, Finansinspektionen, Riksgäldskontoret, Svenska Bankföreningen, Konsumentverket, Allmänna reklamationsnämnden, Kommerskollegium, Konkurrensverket, Svensk Handel, Företagarnas Riksorganisation, Finansbolagens Förening, Svenska Fondhandlareföreningen, Sveriges Transportindustriförbund, Föreningen Svenskt Näringsliv, Visa Sweden.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 mars 2002

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Thalén, Winberg, Ulvskog, Lindh, Sahlin, von Sydow, Pagrotsky, Östros, Messing, Engqvist, Rosengren, Lejon, Lövdén, Ringholm, Bodström, Karlsson, Sommestad

Föredragande: statsrådet Ringholm

Regeringen beslutar proposition 2001/02:168 Tillämpning av EG-förordningen om gränsöverskridande betalningar i euro.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upp- häver eller upprepar ett normgivnings- bemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG- regler
Lag om tillämpning av EG-förordningen om gränsöverskridande betalningar i euro		301R2560